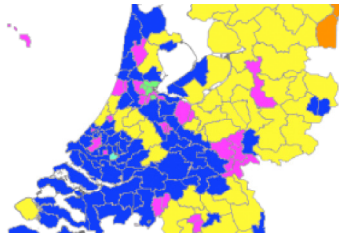

Wat als ... Nederland het Franse kiesstelsel had?

By **Simon Otjes**, stukroodvlees.nl

juni 14de, 2017

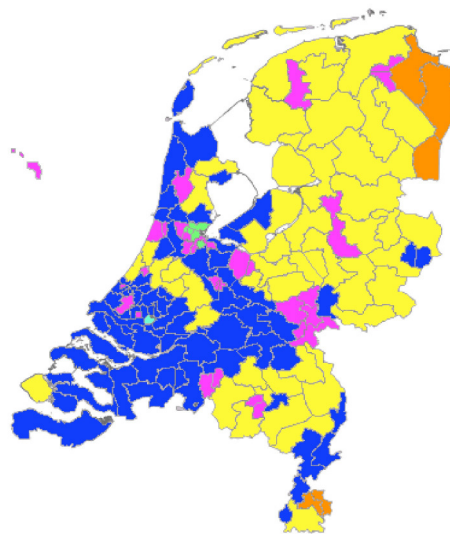

Vorige week keken we naar het Britse kiesstelsel, vanwege de verkiezingen van afgelopen donderdag. Zondag was de eerste ronde van de Franse verkiezingen. Daarom nu de verkiezingsuitslag als Nederland het Franse kiesstelsel met twee ronden zou hebben gehad.

Twee ronden simuleren

We gebruiken de 150 districten die we ook vorige week ook gebruikten voor het toepassen van het Britse kiesstelsel. Nu kijken we welke twee partijen de eerste en de tweede partij zijn in die districten. En dan simuleren we een tweede ronde tussen deze twee partijen en de winnaar daarvan krijgt het district. De keuze voor de twee kandidaten in Frankrijk is iets complexer omdat alle kandidaten die meer dan 12,5% van de stemgerechtigden achter zich krijgen door naar de tweede ronde gaan. Ik heb helaas geen data over het aantal stemgerechtigden. Er zijn negentien districten waar zo'n *three-way race* mogelijk zou kunnen zijn.

Om de tweede ronde te simuleren kijken we naar de posities van de partijen. De kiezers van iedere partij uit de eerste ronde wordt toegewezen aan de partij die het dichtst bij hen staat op een links-rechts lijn. We gebruiken de data van de Chapel Hill Expert Survey. Ik geef Forum de positie tussen de PVV en de VVD. En Denk de positie tussen GroenLinks en de SP.

Legenda: Blauw: VVD, Geel: CDA, Oranje: PVV, Paars: D66; Groen: GroenLinks, Rood: PvdA; Lichtblauw: DENK.

De Uitslag

De VVD wint 64 zetels. De VVD wint als ze tegenover de PVV staat omdat ze dan alle stemmen links van de PVV, of tegenover D66, omdat ze dan de stemmen van CDA, VVD en PVV kan consolideren. Als de PVV mee doet aan verkiezingen dan krijgt de VVD 81% van de stemmen. Maar het tegenovergestelde gebeurt als ze tegenover het CDA staan: die winnen dan alle stemmen links van de VVD, terwijl de VVD alleen steun van de PVV krijgt. De VVD wint 43% van de zetels maar geen enkele zetel in Drenthe, Friesland, Groningen of de Antillen. Van de 33 zetels uit Zuid-Holland wint ze er juist twee-derde.

Het CDA krijgt 43 zetels: het CDA wint bijna alle zetels in Friesland, Drenthe, Overijssel en grote delen van Gelderland. D66 net weer links daarvan krijgt 32 zetels: met name in grote (universiteits)steden als Utrecht, Groningen en Eindhoven. Ze wint zowel van de VVD als van GroenLinks. De PVV krijgt 5 zetels: twee in Groningen, twee in Limburg en een in Drenthe. Ze wint waar ze tegenover de SP staat, als ze tegenover een meer gematigde partij staat dan wint die partij. GroenLinks 4 zetels: allemaal uit Amsterdam. De PvdA krijgt één zetel (Amsterdam Zuid-Oost). DENK krijgt één zetel (in Feijenoord & IJsselmonde in Rotterdam), waar ze tegenover de PVV staan. GroenLinks, PvdA en SP kiezen zullen eerder kiezen voor een DENK-kandidaat dan voor een PVV'er, verwacht ik. Het is een spannende race: DENK wint met 1% van de PVV. Andere tweede rondes zijn ook spannend: in Hilversum, wint de VVD met 0.6% van D66.

Meer dimensies

Natuurlijk gelden ook dezelfde caveats als eerder: mensen zullen proberen strategisch te stemmen om te beïnvloeden wie in de tweede ronde komt. Daarbij komt ook nog dat ik er nu vanuit ga dat de links-rechts dimensie deze beslissingen structureert.

ChristenUnie- of SGP kiezers zullen zich eerder laten leiden door hun voorkeur voor een religieuze partij, terwijl D66-kiezers misschien eerder zullen kiezen voor een pro-Europese partij.

We kunnen de positie van de partijen op de morele, sociaal-economische en de Europese dimensie meenemen en het belang dat de partijen daaraan hechten. Dat zit allemaal in de Chapel Hill Expert Survey. We nemen aan dat kiezers hierop hetzelfde staan als de partijen waarop ze gestemd hebben. We geven Forum en Denk het gemiddelde van de partijen waar ze boven aan gelinkt zijn, behalve op morele onderwerpen voor DENK daar geven we hun een conservatieve positie (in tegenstelling tot de progressieve posities van SP en GL).

Als we daarmee rekening houden kan de VVD weer een meerderheid winnen: 82 zetels. Op de links-rechts dimensie hebben de liberalen een veel excentrischere positie dan waar het gaat om Europa of religie. Ook GroenLinks doet het veel beter: ze winnen elf zetels in Nijmegen, Groningen, Amsterdam, Leiden en Utrecht. Voor hen geldt ook dat ze op deze links-rechts dimensie excentrischer zijn dan op morele of Europese vraagstukken. D66 houdt maar vier zetels over - zijn op de links-rechts dimensie een middenpartij maar juist zeer uitgesproken op morele en Europese onderwerpen. De ChristenUnie wint er één, net als de SP.

Strategisch gedrag

Bovendien zullen partijen strategisch opereren: misschien dat partijen wel afspreken om niet in elkaars districten te concurreren. Dat kan wel rare effecten hebben: zowel een pact tussen GroenLinks en de PvdA om niet met elkaar te concurreren en een pact tussen de ChristenUnie en SGP om dat te doen, zal met name de VVD helpen. Dat zorgt ervoor dat er in districten waar nu eerder het CDA de tweede partij was er een minder concurrerende ChristenUnie-kandidaat komt, en dat in districten waar eerder D66 de

tweede partij was, er een minder concurrerende GroenLinks kandidaat komt. De VVD kan die gemakkelijker verslaan. Dat zou in 3 districten gebeuren voor de CU/SGP combinatie en in wel 20 districten voor de GroenLinks/PvdA combinatie.